

Робота на конкурс

*“Від студентського самоврядування –
до самоврядування громад”*

з теми :

**"Організація активного дозвілля молоді
як головне завдання місцевого та
студентського самоврядування"**

Виконала: **Романкова Олена Миколаївна**

студентка магістратури

Полтавської державної аграрної академії

2 курсу 1 групи

факультет: економіки та менеджменту

спеціальність: «Менеджмент організацій

та адміністрування»

Полтава – 2012

ЗМІСТ

ХАРАКТЕРИСТИКА БАЗОВИХ ПОНЯТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ I.....	5
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ.....	5
1.1. Дозвілля як одна з проблем студентства.....	5
1.2. Створення умов для активного відпочинку молоді в Україні та у світі	8
1.3. Стан організації змістовного відпочинку молоді в Полтаві.....	11
РОЗДІЛ II.....	22
РОЛЬ МІСЦЕВОГО ТА СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ВИРІШЕННІ ПРОБЛЕМ МОЛОДІ.....	22
2.1. Система місцевого самоврядування в Україні	22
2.2. Розвиток студентського самоврядування.....	27
РОЗДІЛ III.....	33
СТВОРЕННЯ ОБЛАСНОГО МОЛОДІЖНОГО ЦЕНТРУ ДОЗВІЛЛЯ "КРЕАТИВ"	33
3.1. Мета та завдання Центру.....	33
3.2. Структура, особливості та напрямки діяльності закладу.....	36
3.3. Проект Положення про обласний молодіжний Центр дозвілля "КРЕАТИВ"	39
ВИСНОВКИ.....	45
ДОДАТКИ.....	47
Додаток В.....	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	52

ХАРАКТЕРИСТИКА БАЗОВИХ ПОНЯТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ

Дозвілля – вільний від праці час, час відпочинку.

Громадською організацією є об'єднання громадян для задоволення та захисту своїх законних соціальних, економічних, творчих, вікових, національно-культурних, спортивних та інших спільних інтересів.

Молодіжні громадські організації – це об'єднання громадян віком від 14 до 28 років, метою яких є здійснення діяльності, спрямованої на задоволення і захист своїх законних соціальних, економічних, творчих, духовних та інших суспільних інтересів.

Студентське самоврядування — це форма управління, за якої студенти на рівні академічної групи, факультету, гуртожитку, курсу, спеціальності, студентського містечка, іншого структурного підрозділу ВНЗ мають право самостійно вирішувати питання внутрішнього управління.

Місцеве самоврядування в Україні – це гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста – самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України.

Креативність – це здатність знаходити рішення в нестандартній ситуації, а також це спрямованість на нове й уміння глибоко усвідомлювати власний досвід.

ВСТУП

Сьогодні студентство є тією інтелектуальною, творчо-розвиненою прогресивною частиною нашого суспільства, яка здатна впливати на демократичні перетворення в державі.

Дослідження основних проблем сучасної молоді та визначення шляхів їх вирішення, на нашу думку, є досить актуальним питанням.

Структура роботи складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У першому розділі розглядається актуальні проблеми сучасної молоді, студентського самоврядування. Аналізується зарубіжний досвід організації активного відпочинку молоді та стан дозвілля в Україні і, зокрема в м. Полтаві.

У другому розділі розкривається сутність таких основних понять як "студентське самоврядування" та "місцеве самоврядування", проводиться детальний огляд системи місцевого самоврядування в Україні, зародження та розвиток молодіжних громадських організацій та їх роль у вирішенні проблем студентської молоді

У третьому розділі подаються конкретні пропозиції щодо проведення змістовного відпочинку молоді у місті Полтаві, характеризуються особливості та напрями діяльності Полтавського обласного молодіжного центру дозвілля "КРЕАТИВ", також додається розроблений автором проект положення Центру.

У роботі використовуються такі методи наукового дослідження як: метод порівняння, аналізу, синтезу та узагальнення.

Дане дослідження покликане не тільки розкрити проблеми сучасної молоді, але й розкрити можливі шляхи їх усунення.

РОЗДІЛ І

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

1.1. Дозвілля як одна з проблем студентства

Поняття "дозвілля" є одним із головних для характеристики дозвіллевого простору життєдіяльності молоді, тому виникає потреба в його детальному розгляді. Важливо уточнити його змістовну сторону і ті підходи, які існують до його визначення.

В Оксфордському словнику зазначаються такі тлумачення цього поняття як: (1) "можливість, надана вільним часом, щоб щось зробити", (2) "свобода робити щось специфічне", (3) "можливості, що відкриваються поза сферою професійної діяльності" та (4) "можливість розпоряджатися часом на свій розсуд [1].

У словнику української мови поняття «дозвілля» трактується як "вільний від праці час, час відпочинку" [2].

"Відпочинок" у Вікіпедії – це проведення часу, метою якого є відновлення нормального стану організму. Практика дозвілля показує, що найбільш привабливими формами дозвіллевої діяльності є музика, танці, ігри, шоу, КВК, однак не завжди культурно-дозвіллеві центри планують свою роботу, виходячи з інтересів людей.

Активний відпочинок (англ. Activeleisure) – спосіб проведення вільного часу, різновид хобі, в процесі якого відпочиваючий займається активними видами діяльності, що потребують активної фізичної роботи організму, роботи м'язів, всього тіла [3].

Деякі вчені розглядають поняття дозвілля як "сукупність занять у вільний час, за допомогою яких задовольняються безпосередні фізичні, психічні і духовні потреби, в основному відновлювального характеру" [4].

Можна вивести наступні основні характеристики дозвілля молоді:

- дозвілля має яскраво виражені фізіологічні, психологічні та соціальні аспекти;
- дозвілля засноване на добровільності при виборі роду занять і рівня активності;
- дозвілля передбачає не регламентовану, а вільну творчу діяльність;
- дозвілля формує і розвиває особистість;
- дозвілля сприяє самовираженню, самоствердженню та саморозвитку особистості через вільно вибрані дії;
- дозвілля стимулює творчу ініціативу;
- дозвілля є сферою задоволення потреб особистості;
- дозвілля сприяє формуванню ціннісних орієнтацій;
- дозвілля забезпечує задоволення та веселий настрій;
- дозвілля сприяє самовихованню особистості.

Дозвілля розвивається за своїми законами, принципами, теоретично обгрунтованими і апробованими на практиці. До таких принципів відносяться:

1. Принцип загальності і доступності – тобто можливість залучення всіх людей у сферу діяльності дозвіллевих закладів з метою задоволення творчих ініціатив, їх дозвіллевих запитів та інтересів.

2. Принцип самодіяльності – реалізується на всіх рівнях: від аматорського об'єднання до масового свята. Самодіяльність, як сутнісна властивість особистості, забезпечує високий рівень досягнень в будь-якій індивідуальній та колективній діяльності.

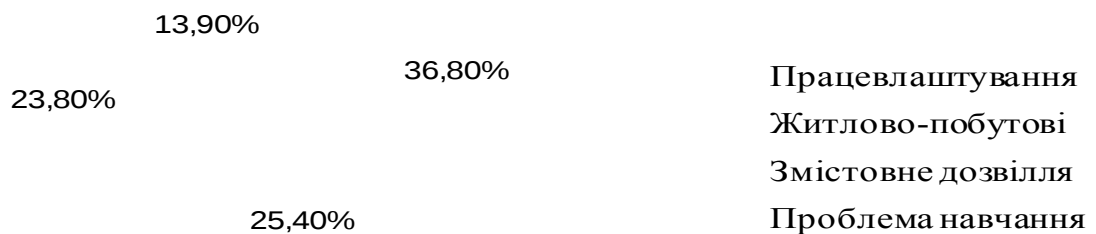
3. Принцип індивідуального підходу – передбачає врахування індивідуальних запитів, інтересів, нахилів, здібностей, можливостей, психофізіологічних особливостей при забезпеченні їх дозвілля.

4. Принцип систематичності і цілеспрямованості – передбачає здійснення цієї діяльності на основі планомірного і послідовного поєднання безперервності і взаємозалежності в роботі всіх соціальних інститутів, покликаних забезпечувати дозвілля людей.

5. Принцип наступності – припускає культурну взаємодію і взаємовплив поколінь. Реалізація принципів організації дозвілля на практиці за своїми масштабами впливу на особистість виходить далеко за рамки дозвіллевого проведення часу, це великомасштабна соціальна акція, мета якої – різнобічний розвиток особистості людини.

Дозвілля є однією серед важливих проблем студентської молоді. Для здійснення ефективного аналізу проблем сучасної молоді та стану щодо організації дозвілля студентів в місті Полтава, нами було проведено соціологічне опитування. У соціологічному опитуванні брали участь студенти полтавських вузів міста 315 осіб, серед респондентів більшу частину становили студенти Полтавської державної аграрної академії. Анкета проведеного соціологічного дослідження подається у додатку А.

Аналіз опитування показав, що проблему організації активного та змістовного дозвілля студенти відносять на третє місце – 23,8% опитаних. На перше місце студенти винесли проблему працевлаштування – 36,8%. Житлово-побутові проблеми турбують 25,4%, а саме – можливість придбання доступного житла для молоді. Проблемою навчання опікуються 13,9% студентів, вони акцентують увагу саме на технічному забезпеченні (відсутність сканерів в бібліотеці, мультимедійних проекторів тощо). Також не задовольняє студентів організація навчання. Результати представлені в діаграмі (1.1).

Діаграма 1.1. Проблеми студентської молоді

Дозвілля, як вільний від праці час є для студентів однією із головних проблем, до вирішення якої повинні активно долучитись місцеве та

студентське самоврядування. Отже, із вище наведених показників ми бачимо, що значна кількість студентів вважає актуальною проблемою в наш час – працевлаштування, звичайному випускнику вузу досить важко працевлаштуватися, особливо, якщо в нього немає досвіду роботи, який так потрібен усім роботодавцям. Наступний показник свідчить про те, що на друге місце, за важливістю, студенти віднесли проблему можливості придбання доступного житла для молоді, що тісно переплітається із першою проблемою та свідчить про відсутність фінансування влади у вигідні економічні проекти для побудови житла, в основному воно являється або досить дорогим, або якщо і дешевим то зазвичай воно знаходиться у досить занедбаному стані та без нормальних умов для проживання.

1.2. Створення умов для активного відпочинку молоді в Україні та у світі

Проводячи аналіз інформаційних ресурсів, щодо забезпечення активного відпочинку нами було визначено, що одним із гарних прикладів організації дозвілля молоді – є створення Сумського міського центру дозвілля молоді на основі Сумської міської ради. Він працює в місті Суми з 2007 року відповідно до Положення про його діяльність. Основним програмним документом діяльності Центру є рішення Сумської міської ради від 27 грудня 2006 року № 307 – "Про міську комплексну програму "Молодь міста Суми" на 2007-2011".

Центр працює за наступними основними напрямками:

1. Формування національної свідомості та патріотичне виховання молоді.
2. Формування правової культури та профілактика протиправної поведінки молоді.
3. Підтримка діяльності молодіжних громадських об'єднань та студентського самоврядування.
4. Формування здорового способу життя серед молоді та підлітків.
5. Підтримка обдарованої молоді та сприяння розвитку змістовного дозвілля молоді.

6. Розвиток волонтерського руху, міжнародних молодіжних контактів та студентських обмінів.

Центр проводить різні заходи, такі як: відродження українських традицій – "Щедрівки", "Колядки"; семінари до 20-річчя ратифікації Декларації прав дитини в Україні; тренінгові програми для лідерів студентського самоврядування "Майстерня студентського лідера"; фестиваль лідерства "Майбутнє починається сьогодні"; всеукраїнський семінар з обміну досвідом у сфері студентського самоврядування; симпозіум з ленд-арту "Простір покордоння"; кубок мера з картингу; навчальна тренінгові програма "Молодіжна школа лідерства 2011" та ін..

Заслуговує на увагу створений у Донецьку молодіжний дебатний центр, який займається такими заходами: тренінги на різні тематики; благодійні проекти; всеукраїнські змагання; проводить підтримку вже існуючих молодіжних центрів; проводить соціальну допомогу з підлітками; надає консультації дітям, які становлять групи ризику, з питань ВІЛ/СНІДу; проводить дебатні турніри та ін..

Дніпропетровськ має свій центр дозвілля для дітей та молоді, що діє з 2011 року та який організовує виховну роботу з юним поколінням міста і району, дозволяє здійснювати її на якісно новому рівні, забезпечує організовану зайнятість дітей та молоді відповідно до їхніх інтересів і здібностей, створює належні умови для проведення яскравих молодіжних культурно-розвиваючих заходів [5].

Харківський міський центр для молоді, діє у сферах інформаційної підтримки та культурного дозвілля, ділової активності та науково-просвітницьких ініціатив молоді. Він взаємодіє з обласним центром зайнятості, підприємствами, заводами, різного роду комерційними структурами з метою зайнятості молоді, сприяє працевлаштуванню випускників шкіл, технікумів, вузів, незайнятої молоді, тримає постійний взаємозв'язок зі ЗМІ міста [6].

Порівнюючи український досвід із закордонним, хотілося б зазначити, що в країнах зарубіжжя відбувається перехід від кількісних акцентів до якісного

вдосконалення молодіжної політики у сфері вільного часу, яка дозволяє залучати учнівську молодь до активної комунікативної, просвітницької, художньо-творчої діяльності та сприяє реалізації її інтелектуального, морального, фізичного потенціалу [7]. Молодіжна політика зарубіжних країн при всьому своєму різноманітті має свої загальні риси, обумовлені приблизно однаковим рівнем розвитку і схожістю проблем у сфері організації вільного часу.

Так, у Німеччині створюється низка програм для професійної орієнтації молоді, у формуванні й реалізації яких беруть участь державні організації, заклади клубного типу, представники ділових культурно-мистецьких і наукових кіл. У місті Оберхаузен з ініціативи місцевих органів влади створено мережу центрів для підготовки й працевлаштування молоді, метою яких є: надання послуг для поглиблення професійної підготовки, набуття професійних необхідних знань, умінь, навичок для пошуку роботи.

Проблему зайнятості учнівської молоді у вільний час у Франції вирішують шляхом створення центрів канікул і дозвілля, що забезпечує повноцінний відпочинок і виховання учнів у їх вільний час. Центрами організуються турпоходи з ночівлями з відвідинами історичних місць. Основна мета Центрів – фізичний, етичний і культурний розвиток дитини.

У Великобританії працюють клуби, у яких знаходить ідея втілення в практичній діяльності популярних серед молоді кібер-клубів системи віртуальної реальності "Cyberseed" (м. Лондон), які анонують програму "катання на хвилях людської душі". Вона передбачає живе виконання японської музики стилю "нового століття", низку атракціонів (зокрема, машини "Віртуальна реальність"), комп'ютерні ігри, зустрічі з ученими, акторами. Основною метою засновників таких клубів є демонстрація комерційних цінностей систем віртуальної реальності.

В Австрії для проведення вільного часу, канікул на природі, у горах діють соціальні молодіжні об'єднання, які організують відпочинок своїх однолітків, організуючи цікаві екскурсії, захоплюючи турпоходи й різні

заходи розважального характеру. Незвичайний загальнонаціональний музичний союз для молоді (з акціями в різних містах) створений в Австрії. За незначну платню організовується до 300 концертів за участю молодих дарувань (музикантів, композиторів). Студентське самоврядування Австрії вирішує соціальні питання студентства та проблему працевлаштування, також існує Соціальний Фонд, який займається проблемами житла студентів, а саме зниження орендної плати, пропонує інформацію про вартість навчання, гранти, стипендії, допомоги, страхові, боргової консультації та ін. [8].

Отже, проведений аналіз розвитку дозвілля у країнах Європи свідчить про те, що тут створена багатогранна система організації активного відпочинку для молоді, тоді як в Україні цьому питанню приділяється не досить належна увага, організація змістовного відпочинку молоді відзначається одноманітністю форм роботи та проведених заходів.

1.3. Стан організації змістовного відпочинку молоді в Полтаві

Сьогодні в Полтаві для молоді створені та діють такі культурні заклади [9]:

1. Полтавський міський будинок культури. В якому налічується: 34 клубних формування (13 для дітей), з них 13 любительських об'єднання, 19 колективів художньої творчості, 2 дискотеки. 6 колективів мають звання народний, 1 – заслужений, 3 – зразковий. Інструментальний ансамбль – 1, вокально-хорові – 5, хореографічні – 7, пісні і танцю – 1, театральні – 4, цирк. студія – 1. Всього клубні формування охоплюють 1473 чол., з яких 809 дітей. У будинку культури діють такі творчі колективи: циркова студія "Молодість", народний театр ім. Я. Орлова, заслужений ансамбль пісні і танцю України "Лтава" ім. В. Міщенко, спортивно-танцювальний клуб "Ювента" з акробатичного рок-н-ролу, ансамбль скрипалів, народна вокальна студія та ін.. Якщо брати до уваги заходи, які проводить будинок культури, то це є такі:

універсальна виставка "Ярмарок зимових товарів", культурно-масове гуляння "Свято сала", культурно-мистецьке свято "Щедра Масляна", 9 Міський конкурс "Таланти багатодітної родини", всеукраїнські змагання з акробатичного рок-н-ролу, всеукраїнські змагання зі спортивно бальних танців "Кубок Полтавщини-2012" та ін.. [10].

2. Палац дозвілля "Листопад". На його сцені неодноразово мали виступи кращі естрадні виконавці України та Росії, відбувалися елітні концерти симфонічних та камерних оркестрів, Національні хори та ансамблі, капели самодіяльні колективи. Також у "Листопаді" регулярно здійснюються проекти міського відділу культури, що стосуються організації міських культурологічних заходів, молодіжних програм та відзначення пам'ятних дат.

3. Полтавський обласний центр естетичного виховання учнівської молоді (ОЦЕВУМ) Полтавської обласної Ради. Це профільний позашкільний навчальний заклад. На його базі працюють обласні методичні об'єднання педагогів різних жанрів. Також він являється відділенням філології і мистецтвознавства Малої академії наук України [11].

4. Палац культури ВАТ "Полтавський турбомеханічний завод". У палаці працюють колективи художньої самодіяльності, кожен з яких має свої звання та творчі нагороди, а саме: народний самодіяльний театр, народний самодіяльний цирковий колектив "Цирк молодих", народний самодіяльний танцювальний колектив "Сувенір", дитячий танцювальний колектив "Посмішка", вокальна студія, театр естрадних мініатюр "П'яте колесо", шоу-балет "Диліжанс" та ін.. На даний момент у колективах палацу навчається понад 300 учасників. Керівники колективів готують та проводять заходи для глядачів різних вікових категорій: свята двору, тематичні заходи до державних свят, вечори-вшанування для ветеранів війни та праці, новорічні ранки для дітей, вистави тощо.

5. Полтавський Палац дитячої та юнацької творчості. В закладі існує понад 22 гуртки дитячої та юнацької творчості, це такі, як: "Юний психолог", "Живе слово", Англійський клуб, Арт-студія "Браво", "Театр естрадних

мініатюр", "Юний дизайнер", клас фортепіано, клас скрипки, початкова хореографія, танцювальний клуб "Акцент", клас гітари, саксофону, вокальна студія, ансамбль "Перлінка", та багато ін..

6. Полтавський художній музей(галерея мистецтв). В ньому регулярно проводяться цікаві виставки, також це місце популярне серед молодят, бо саме тут вони офіційно вступають в шлюб.

7. Полтавський обласний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді, в минулому обласна станція юних натуралістів. На сьогоднішній день Полтавський обласний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді – позашкільний навчальний заклад, який є координаційним центром інформаційно-методичної, природоохоронної, дослідницько-експериментальної роботи вчителів і учнів шкіл та позашкільних закладів області [12].

8. Обласний центр науково-технічної творчості учнівської молоді. Центр працює з метою виховання дітей та задоволення їх потреб у позашкільній освіті в галузі науки і техніки, здобутті знань, умінь і навичок за інтересами, створення умов для творчої самореалізації дітей та підлітків, організації їх змістовного дозвілля.

10. Полтавський обласний центр туризму і краєзнавства учнівської молоді, основний видом діяльності якого є позашкільна освіта.

Також студентське дозвілля влаштовують самі вузи міста, переважно для студентів свого навчального закладу, а саме:

1. Із 2003 року в Полтавському національно технічному університеті імені Юрія Кондратюка створений центр культури і студентської творчості. При центрі працює 22 гуртки студентської художньої самодіяльності, 6 із яких мають статус народного [13].

2. В Полтавському університеті економіки і торгівлі створені такі колективи: народний хор "Явір", театральна студія "Рандеву", вокально-інструментальний ансамбль, гуртки бального, спортивного та народного танцю, спортивні секції та клуби за інтересами.

3. На базі Полтавської державної аграрної академії діють такі творчі колективи: народний аматорський колектив народного танцю "Ярина", театральні аматорські колективи, ансамбль сучасної пісні "Мал-а-хіт", команда КВН "Граї гормон" та ін.

Окрім того, в Полтаві можна відвідати Полтавський академічний обласний український музично-драматичний театр імені М.В. Гоголя та переглянути цікаві вистави.

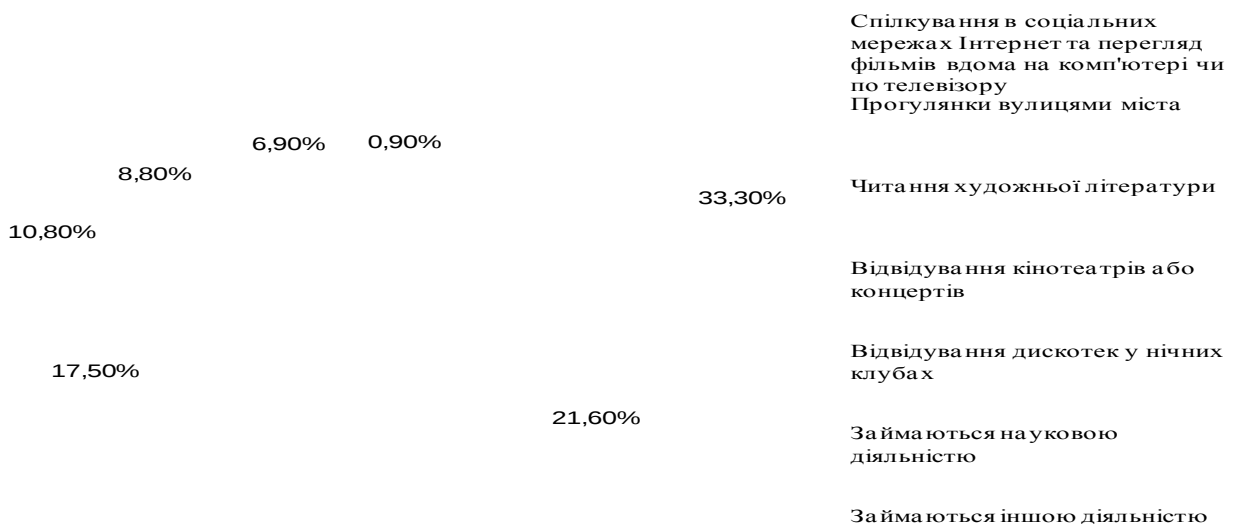
Також на сьогодні в місті Полтава працюють: 2 комплексні дитячо-юнацькі спортивні школи товариства "Україна"; 3 школи, підпорядковані міськспорткомітету; 2 школи під егідою облспортуправління. Крім того, працює клуб східних єдиноборств "Меодан", Асоціація професійних видів єдиноборств м. Полтави, атлетичний клуб, "Центр дитячої творчості та відпочинку", шахово-шашковий клуб, Полтавський авіаційно-технічний спортивний клуб "Альбатрос" та ін..

Аналізуючи кількість культурно-мистецьких заходів на 2012 рік, яку планувала провести Полтавська міська Рада ми з'ясували, що їх було понад 30 видів, це переважно такі, як: День Святого Валентина, Культурно-мистецькі заходи з нагоди свята Масляної, звітні концерти закладів культури та творчих колективів міста, Міжнародний день захисту дітей, День Молоді, День місцевого самоврядування, та інші культурно-мистецькі заходи, виставки декоративно-ужиткового мистецтва [14.]

Після аналізу, щодо проведених культурно-масових заходів в місті Полтаві за останній рік, є над чим замислитися, а особливо з приводу цікавості та доступності цих заходів сучасній молоді. З нашої точки зору, на даний момент, в місті Полтава, досить дорогі культурно-розважальні заклади, де можна з користю проводити своє дозвілля. Відсутність доступного відпочинку та реалізації своїх ідей, як подальшого розвитку особистості, призвела до того, що пріоритетами більшої частини населення, як приклад молоді, стало

пияцтво, куріння, нічні клуби або просто втрачання свого часу в соціальних мережах Інтернет. Втрачаються людські та моральні принципи, тому я б хотіла в якійсь мірі змінити світоглядне бачення нашої молоді.

В ході нашого соціологічного опитування, ми виявили, що на питання, яким чином ви проводите своє дозвілля, значна кількість студентів 33,3 % схилилися до спілкування в соціальних мережах Інтернет та перегляду фільмів вдома на комп'ютері чи по телевізору, 21,6% – просто люблять прогулюватися вулицями міста, тоді як 17,5% – читають художню літературу, 10,8% – ходять в кінотеатри та на концерти, 8,8% – відвідують дискотеки в нічних клубах, тільки 6,9% – з усієї кількості опитаних займаються науковою діяльністю і 0,8% – проводять час по різному. Результати представлені в діаграмі (1.2).

Діаграма 1.2. Дозвілєві пріоритети студентства

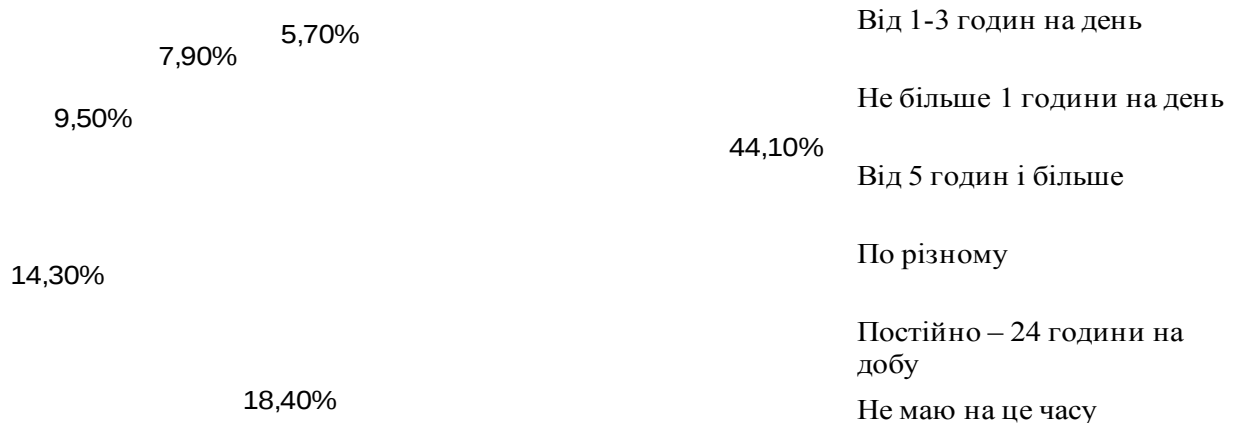
Взагалі, щодо проблеми організації дозвілля, від однієї студентки нам довелося почути таку фразу: "Кожен влаштовує своє дозвілля в межах своїх можливостей", і знову ж ми задаємося таким питанням: "Де ж той студент візьме такі можливості сьогодні?" Що саме сприятиме тому, щоб студенти все ж таки могли забезпечувати собі дозвілля, а не випрошувати кошти у своїх батьків?! Цю проблему хоч частково, але можна було б вирішити, методом заохочення роботодавців до надання вільних вакансій студентству після

закінчення ВНЗ, без стажу роботи, та в період навчання, як приклад, – неповної зайнятості. А також одним із способів вирішення проблеми можливостей студента, було б виділення із місцевого бюджету маленьких премій за відмінне навчання не тільки стипендіатам, але і тим хто вчиться на контрактній основі.

Звичайно кожен може вирішити сам, як проводити свій вільний час і це є правильним, але останнім часом проявляється тенденція до того, що студентська молодь не прагне проводити свій час з користю, натомість проводить його якимось пасивно. Все залежить від уподобань конкретного індивідуума, наприклад, відвідування театру, яке є не досить популярним серед студентської молоді, але зайва його популяризація не завадила б!

Після розгляду цих проблем, ми хотіли б зауважити саме на тому, що відсутність працевлаштування студентської молоді після закінчення ВНЗ та відсутність проведення змістовного дозвілля, як наслідок призводить до того, що значна частка молоді, просто втрачає свій продуктивний час та молодість, просиджуючи його в мережі Інтернет і байдуже чи це сайти чи щось інше, а важливо лиш те, що ця частка суспільства відірвана від реального життя, адже реальне спілкування значно краще і корисніше від віртуального. Хочу, щоб ми всі замислились над тим, куди ж котиться цей світ? Що буде далі? Як вирішити цю проблему? Тому потрібно приймати термінові заходи щодо усунення цих проблем, які є настільки актуальними в наш час.

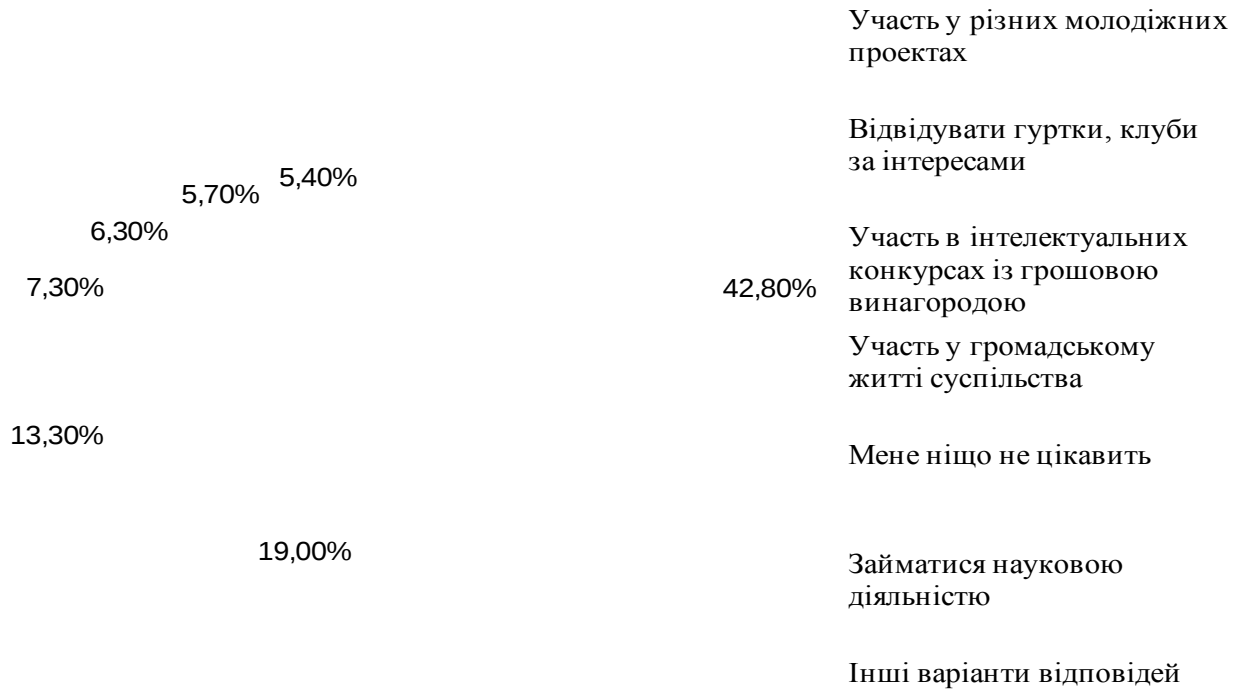
Наступним і одним з найцікавіших запитань було те, скільки сучасна молодь взагалі часу проводить в соціальних мережах Інтернет: 44,1% – від 1-3 годин на день, 18,4% – не більше 1 години на день, 14,3% – від 5 годин і більше, 9,5% – мають різні думки, щодо цього, 7,9% – не мають на це часу взагалі і як не прикро 5,7% – постійно перебувають в соціальних мережах Інтернет. Результати наведені в діаграмі (1.3.).

Діаграма 1.3. Час, який студенти відводять на соціальні мережі Інтернет

Потрібно замислитись над тим, що 14,3 % студентів, які просиджують свій вільний час в соціальних мережах Інтернет від 5 годин і більше та 5,7 %, які взагалі постійно перебувають в Інтернеті – просто безглуздо втрачають свій вільний час, що говорить про те, що студентів перестали цікавити людські та моральні цінності, вони тільки знають, що дивитися у монітор та клацати по клавіатурі, замість того, щоб пройтися по вулицях рідного міста та подихати свіжим повітрям або ж просто зустрітися з друзями та поспілкуватися в реальному, а не віртуальному світі.

Також нас цікавило, де б саме наш опитувані хотіли проводити свій вільний час, в результаті ми дізналися таке: найбільший відсоток студентів – 42,8 % відповіли, що вони хотіли б брати участь у різних молодіжних проектах, 19,0% – хотіли б відвідувати гуртки, клуби за інтересами, 13,3% – хотіли б брати участь в інтелектуальних конкурсах із грошовою винагородою, 7,3% – із задоволенням брали участь у громадському житті суспільства, 6,3% – взагалі ніщо не цікавить, 5,7% – хочуть займатися науковою діяльністю і 5,4% – вважають по іншому. Отримані результати в діаграмі (діаграма 1.4.).

Діаграма 1.4. Види діяльності, в яких студенти охоче взяли б участь

В ході дослідження, ми звернули увагу, переважно саме на студентів різних вікових категорій, це були студенти 3 курсу – бакалаври, віком до 20 років, студенти 4 курсу – спеціалісти, віком від 20-22 років та магістранти, вік яких становить відповідно від 22 і вище. Після проведеного нами дослідження впливає таке, що більшу частину активної молоді – 42,8 % становили саме студенти старших курсів вони більш активні, як у громадському житті так і у власному, мають більше пропозицій та ідей у покращенні не тільки системи управління студентського самоврядування, але і його взаємодії із громадською владою, а студенти, які поки що вчаться на менших курсах більш пасивні, їх ніщо не цікавить, нічого робити не хочеться, про це свідчить значний відсоток 5,4 % у нашій вибірці.

Ідею, щодо створення нами запропонованого обласного молодіжного Центру дозвілля "КРЕАТИВ" охоче підтримало 95,0% студентів та щиро бажало успіхів у реалізації проекту у подальшому майбутньому. Це свідчить про те, що більшість студентів мають бажання брати участь у розвитку

культурних та духовних цінностей міста. Абсолютно байдужою являється ідея – 4,4 % опитаних, що є досить прикритим явищем, та 0,3 % – які були зовсім категорично налаштовані проти його створення, що говорить про зміну їх цінностей, пріоритетів та про відсутність бажання взагалі брати активну участь у будь якій діяльності, задля свого ж розвитку. Результати наведені нижче (діаграма 1.5.)

4,40% 0,30%

Так
Мені байдуже
Ні

95,20%

Діаграма 1.5. Ідея щодо створення центру

Щодо пропозицій створення Центру, які студенти взяли із завзятістю пропонувати нам, то це були такі:

- "знайти більше однодумців зі сторони органів влади для матеріальної підтримки ідей";
- "допомогти студентам в самореалізації та в працевлаштуванні";
- "проведення певних робіт з студентами різних вузів для покращення довкілля нашого міста";
- "створення різноманітних гуртків та клубів, що зможе розвинути студента, як особистість";
- "організація семінарів по питанню "Як знайти роботу", "Як добитися успіху", психологічні семінари";

- створення центру для проведення дозвілля молоді за їх інтересами в різних напрямках (хореографія, вокал). Секції мають бути безкоштовними аби вся молодь могла собі це дозволити, а робота тренерів та викладачів запрошених до Центру по сумісництву, фінансувалася за рахунок місцевого бюджету. Можна зробити одноразовий початковий внесок, тобто якусь символічну плату, самими учасниками секції;
- інформувати студентство про культурно-масові заходи та залучення їх до них;
- "проведення різних молодіжних проектів, акцій, конкурсів", по типу "Х-Фактор", "Україна має Талант", "Майданс", які проводять тільки у великих містах, причому малі міста не беруть до уваги;
- "створення безкоштовних гуртків за інтересами (музичні, танцювальні, іноземних мов, художні)";
- "я б хотів би, щоб цей центр проводив якісь заходи. Будь-які, але яскраві";
- "підтримка належного рівня освіти студентів та забезпечення інформативного і змістовного дозвілля";
- "заохочення до здорового способу життя (спорт), проведення чи організація гуртків, семінарів, проведення конкурсів для підняття духу, змагання для студентів (наукові, інтелектуальні, спортивні)";
- організація літературних вечорів;
- "проведення різноманітних турнірів (футбол, баскетбол, велоперегони та ін..)";
- заохочення молоді до участі у різноманітних проектах можливо з подальшою винагородою;
- надання часткового працевлаштування за рахунок співробітництва з різними підприємствами;
- запровадження школи практики та навчання гри у гольф;
- організація поїздок, екскурсій, як приклад, співпраця з командою In-Green;

- "влаштування флеш-мобів умісті, побільше активного відпочинку, без врахування алкоголю";
- організація благодійних проектів за участю молодого покоління;
- "розвивати приховані здібності студентів в розкритті організаторських навичок";
- "створення спортивних майданчиків для занять з паркуру та акробатики";
- створення гуртків де можна займатися плаванням безкоштовно;
- створення тренажерних залів для зайняття спортом;

В ході самого анкетування, студенти наскільки зацікавилися викладеною новою інформацією, що вони готові навіть вносити символічні одноразові внески, при тому, що центр буде існувати, як форма комунальної власності. Нам дуже стало приємно, що студентська молодь прагне до самореалізації та саме головне до удосконалення своїх навичок і здібностей, тому наше суспільство, наша влада, у тісній співпраці із студентським самоврядуванням, повинна підтримувати таку активність, проводити політику заохочення студентів до громадської та творчої діяльності, залучати всі можливі заходи, щодо сприянню тому ці починання не повинні залишитися без уваги і не зводитися нанівець.

Отже, підсумовуючи все вище перелічене, можна зробити такі висновки, що проведений нами аналіз засвідчив про те, що організація дозвілля студентів в місті Полтаві не забезпечує в повному обсязі запитів студентів, в місті не створено належної кількості закладів, тих які б займалися саме студентською молоддю, а тому виникає бажання створити новий обласний молодіжний Центр дозвілля "КРЕАТИВ", який би в достатній мірі задовольняв потреби молоді та реалізовував їхні можливості.

РОЗДІЛ II

РОЛЬ МІСЦЕВОГО ТА СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ВИРІШЕННІ ПРОБЛЕМ МОЛОДІ

2.1. Система місцевого самоврядування в Україні

Місцеве самоврядування є невід'ємним елементом громадянського суспільства, яке прагне побудувати Україна. В ідеальному варіанті самоврядування повинно стати своєрідною формою колективної відповідальності, основаної на внормованому законодавством партнерстві та співпраці між населенням і вибраними ним органами та особами. Акцентуючи увагу на тих чи інших суперечливих положеннях чинного законодавства стосовно реалізації місцевого самоврядування в Україні, науковці схиляються до думки, що цьому заважає наявність прогалин та різночитань законодавчих та нормативно-правових актів [15].

За останні роки в чинне законодавство України неодноразово вносились зміни з метою створення ефективної системи місцевого самоврядування, але ці заходи не завжди давали бажаних результатів. Обговорення в наукових, політичних та інших колах проблем місцевого самоврядування засвідчило наявність різних поглядів на його сутність і роль. Тому є потреба глибокого, об'єктивного вивчення теорії й практики діяльності органів місцевого самоврядування в Україні, відповідного вітчизняного історичного і зарубіжного досвіду [16].

Згідно Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" від 21.05.1997 № 280/97 за редакцією від 12.09.2012 "Місцеве самоврядування в Україні – це гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста – самостійно або під відповідальність

органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України" [17].

Принципи місцевого самоврядування встановлені Конституцією України, а їх деталізацію та конкретизацію здійснено у ст. 4 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні":

- народовладдя;
- законності;
- гласності;
- колегіальності;
- поєднання місцевих і державних інтересів;
- виборності;
- правової, організаційної та матеріально-фінансової самостійності в межах повноважень, визначених цим та іншими законами;
- підзвітності та відповідальності перед територіальними громадами їх органів та посадових осіб;
- державної підтримки та гарантії місцевого самоврядування;
- судового захисту прав місцевого самоврядування [Там само].

До основних нормативно-правових актів, які визначають систему та гарантії місцевого самоврядування в Україні, засади організації та діяльності, правового статусу і відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування окрім Конституції України та Закону України "Про місцеве самоврядування" №280 від 21.05.1997 є:

- Закон України "Про місцеві державні адміністрації", який визначає організацію, повноваження та порядок діяльності місцевих державних адміністрацій;
- Закон України "Про органи самоорганізації населення".

Повноваження органів місцевого самоврядування – це визначені Конституцією і законами України, іншими правовими актами права і обов'язки територіальних громад, органів місцевого самоврядування із здійснення завдань та функцій місцевого самоврядування [18].

Основне призначення місцевого самоврядування – створення та підтримка сприятливого життєвого середовища, необхідного для всебічного розвитку людини, надання мешканцям територіальних громад якісних та доступних публічних послуг на основі сталого розвитку дієздатної громади. Для детального системи місцевого самоврядування розглянемо його структуру згідно Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні".

Рис. 2.1. Структура місцевого самоврядування

До основних завдань місцевого самоврядування можна віднести:

- зміцнення засад конституційного ладу України;
- забезпечення реалізації конституційних прав людини і громадянина;
- створення умов для забезпечення життєво важливих потреб та законних інтересів населення;
- розвиток місцевої демократії.

Відповідно до цих завдань визначаються і функції місцевого самоврядування, під якими розуміють основні напрямки діяльності територіальних громад, органів місцевого самоврядування по вирішенню завдань місцевого самоврядування (муніципальної діяльності).

Найважливішими з них є:

- залучення населення до участі у вирішенні питань місцевого та загальнодержавного значення;
- володіння, використання та управління комунальною власністю;
- забезпечення комплексного соціально-економічного та культурного розвитку відповідної території;
- надання соціальних послуг населенню;
- забезпечення законності, громадської безпеки, правопорядку, охорона прав, свобод і законних інтересів громадян;
- соціальний захист населення, сприяння працевлаштуванню громадян;
- захист прав місцевого самоврядування

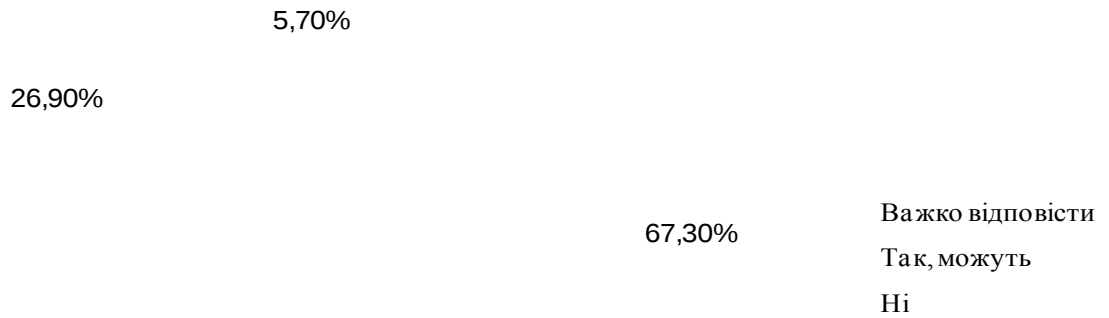
Недостатньо дослідженими на сьогодні залишаються питання щодо методів та форм участі молодих громадян у розвитку місцевої демократії, зокрема дієвого залучення молодіжних об'єднань до розв'язання проблем місцевих громад, їх співпраці з органами місцевого самоврядування, підготовки до роботи та професійне зростання молоді в місцевих органах влади, її участі у виборчих процесах. Тобто, на нашу думку, молодь міста потрібно залучати до активної громадської діяльності задля розв'язання проблем місцевих громад. Тому в нашому дослідженні нас цікавила думка студентів з приводу того, чи зможуть вирішити їхні проблеми органи влади місцевого та студентського самоврядування і тут ми отримали такі результати: 67,3% студентів взагалі було важко відповісти на це питання, інші 26,9% чітко стверджували, що органи місцевого та студентського самоврядування можуть запропонувати ефективні способи вирішення їхніх проблем, їх відповіді були досить різноманітними і звучали таким чином:

- за допомогою впровадження нового законодавства;
- "якщо будуть цікавитися в допомозі і матимуть бажання допомогти";
- деякі пропонували провести зміни економіки в цілому;
- інші ж хотіли виділення дотацій підприємствам для створення додаткових місць роботи для випускників вузів;

- створення спеціальних програм, центрів;
- за рахунок фінансового стимулювання;
- потрібна реконструкція влади та матеріальне стимулювання;
- за допомогою надання робочих місць, а саме економічної стабільності;
- "вдосконалити спортивне знаряддя в ПДАА";
- "вони все можуть".

На жаль 5,7 % респондентів вважало, що органи влади та місцевого самоврядування аж ніяк не зможуть вирішити їхні проблеми, мотивуючи це тим, що проблеми не закінчатся ніколи. Нижче наведено думки з приводу зневіри до того, що можливо, що-небудь змінити в цьому суспільстві на краще:

- "їм все одно";
- "держава не може захистити та запропонувати студентам, саме те, що їм необхідно";
- "небажання молоді";
- "не повністю, адже в органах влади і місцевого самоврядування недостатня кількість молоді та людей, які представляють її інтереси";
- "органи влади – можуть, а органи місцевого самоврядування ще недостатньо здатні до вирішення таких питань". Результати наведені у діаграмі (2.1.).

Діаграма 2.1. Можливість вирішення проблем студентської молоді органами влади місцевого та студентського самоврядування

Отже, студентство зовсім не розуміє важливість діяльності громадської влади, тому як висновок, можна зазначити таке, що студентське самоврядування, повинно мотивувати та залучати студентів до активної участі у житті суспільства за допомогою різних форм та методів заохочування.

2.2. Розвиток студентського самоврядування

Зародження студентського руху, як підґрунтя студентського самоврядування, бере початок з періоду ХІХ-ХХ ст. з моменту виникнення вищих навчальних закладів та характеризується великим досвідом розвитку демократичних та соціально-політичних процесів в країні, організацією діяльності українського студентства, яке генерувало нові ідеї, виступало каталізатором суспільних процесів.

Студентський рух – це молодіжна організація, членами якої є ті, хто навчаються у певний період у навчальних закладах [19].

Серед студентських об'єднань можна виділити:

- громадські студентські організації;
- фахові студентські організації та об'єднання за інтересами;
- профспілки;
- органи студентського самоврядування [20].

У законі України "Про молодіжні і дитячі громадські об'єднання" від 1 грудня 1998 р. є сформульоване і законодавчо визнане означення цього поняття. Молодіжні громадські організації – це об'єднання громадян віком від 14 до 28 років, метою яких є здійснення діяльності, спрямованої на задоволення і захист своїх законних соціальних, економічних, творчих, духовних та інших суспільних інтересів [21].

У будь-якому суспільстві існують сільські та міські громади – основа територіального самоврядування, ці форми суспільного управління, що виникли як самостійні, природні форми, поступово підтримуються державою з метою підвищення ефективності управління системою "держава-суспільство" [22].

Сьогодні в Україні існує понад 150 молодіжних громадських організацій. При тому, що у вищих навчальних закладах України діють різні студентські об'єднання, які презентують інтереси студентства. Вони мають різне спрямування та інтереси, проте їх об'єднує єдина ціль – покращити життя молоді у сучасному суспільстві. Тому для нас важливо з'ясувати особливості молодіжних громадських організацій та їхні суспільні функції. Молодіжні громадські організації переважно виникають як наслідок об'єднання певної неформальної групи людей з одними ідеями та бажанням, щоб досягнути поставлених ними цілей та завдань. Громадські організації є посередниками між державою та громадськістю, то в свою чергу молодіжні громадські організації відповідно є посередниками між державою і молоддю. Основними їхніми цілями є захист цих інтересів і потреб, а також мобілізація та інтеграція молодіжних структур на виконання соціально значущих завдань.

Громадські організації виконують дві важливі суспільні функції: функцію посередництва і функцію протиставлення. Враховуючи вищенаведені функції, можна виділити такі причини виникнення громадських організацій:

- реакція – відповідь на політику державної влади та відстоювання власних інтересів і прав;
- відновлення політико-культурних цінностей та реалізація проектів, які не здійснюють політичні партії та влада;
- стрімкий розвиток усіх видів комунікацій, які полегшують спілкування людей та сприяють їхньому об'єднанню.

На основі класифікаційних характеристик спробуємо окреслити проблеми, з якими стикаються молодіжні громадські організації у своїй діяльності. Серед найпоширеніших є:

- проблеми фінансування статутної діяльності;
- недорозвиненість осередків всеукраїнських молодіжних об'єднань на регіональних рівнях;
- у певних режимах неможливість здійснення своєї діяльності без коригування з боку владної верхівки;
- проблема лідерських амбіцій;
- неефективність лобіювання інтересів молоді на державному рівні;
- непрозорий механізм розподілу коштів під час конкурсу проектів та програм;
- недостатня інформованість населення про сутність діяльності громадської організації, про їхню роль і функції [23].

Розглядаючи громадські організації доцільно зазначити про органи студентського самоврядування.

Виникнення та розвиток студентського самоврядування у вітчизняній історії було обумовлено:

- характерними рисами, притаманними студентству, як соціальній групі;
- діяльністю університетів на принципах колегіальності та самоврядування;

– постатями професорів та вчених університетів [24].

Студентське самоврядування – форма управління, за якої студентство має право самостійно вирішувати питання внутрішнього управління [25].

Згідно ст. 38 Закону України "Про студентське самоврядування", органи студентського самоврядування діють таким чином:

- приймають акти, що регламентують їхню організацію та діяльність;
- проводять організаційні, наукові, культурно-масові, спортивні, оздоровчі й інші заходи;
- сприяють працевлаштуванню осіб, які навчаються в вузі;
- розпоряджаються коштами й іншим майном, що знаходяться на їхньому балансі та банківських рахунках;
- виконують інші функції [26].

Основними завданнями органів студентського самоврядування є такі:

- забезпечення і захист прав та інтересів студентів, зокрема стосовно організації навчального процесу;
- забезпечення виконання студентами своїх обов'язків;
- сприяння навчальній, науковій та творчій діяльності студентів;
- сприяння створенню відповідних умов для проживання і відпочинку студентів;
- сприяння діяльності студентських гуртків, товариств, об'єднань, клубів за інтересами;
- організація співробітництва зі студентами інших вищих навчальних закладів і молодіжними організаціями;
- сприяння працевлаштуванню випускників;
- участь у вирішенні питань міжнародного обміну студентами;
- сприяння проведенню серед студентів соціологічних досліджень [27].

За погодженням з органом студентського самоврядування приймається рішення про:

- відрахування осіб, які навчаються в вищому навчальному закладі, та їх поновлення на навчання;

- переведення осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі за державним замовленням, на навчання за контрактом за рахунок коштів фізичних і юридичних осіб;

- переведення осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі за контрактом за рахунок коштів фізичних і юридичних осіб, на навчання за державним замовленням;

- призначення заступника декана, проректора, які відповідають за роботу із студентами;

- поселення осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі, в гуртожиток і виселення з нього;

- затвердження рішень з питань студентських містечок і гуртожитків для проживання осіб, які навчаються в вузі[Там само].

Вищим органом студентського самоврядування є загальні збори (конференція) студентів вищого навчального закладу, які:

- ухвалюють (затверджують) "Положення про студентське самоврядування";

- обирають виконавчі органи студентського самоврядування;

- визначають структуру, повноваження, порядок обрання та термін повноважень виконавчих органів студентського самоврядування;

- заслуховують звіт виконавчих органів студентського самоврядування[27].

Тому з вищевикладеного ми бачимо, що молодіжні громадські організації та органи студентського самоврядування є важливим чинником демократичних перетворень у кожній державі. Задля розвитку молодіжних громадських об'єднань на місцевому рівні потрібно зміцнити їхню матеріальну базу, зокрема, запровадити практику надання фінансової підтримки з боку місцевих органів влади (на конкурсній основі). Зважаючи на те, що молодь є однією з рушійних сил суспільних перетворень, доцільно і важливо вивчати суть призначення як молодіжних громадських організацій так і співпрацю органів студентського самоврядування із місцевим, їх поведінку, проблеми та

можливості активізації їхньої діяльності. Студентському самоврядуванню необхідно активніше боротись за фінансову підтримку та пропонувати чіткі заходи щодо взаємодії з органами місцевого самоврядування.

РОЗДІЛ III

СТВОРЕННЯ ОБЛАСНОГО МОЛОДІЖНОГО ЦЕНТРУ ДОЗВІЛЛЯ "КРЕАТИВ"

3.1. Мета та завдання Центру

Центр дозвілля на сучасному етапі представляється як якісно новий рівень у розвитку соціально-культурної діяльності населення, залишаючись близьким до такого типу установ, як клуб.

Креатив (Creative або Творчий) – це визначення, що характеризує продукт діяльності людини, створеної способом, що відрізняється від аналогічних, новизною підходу, творчим рішенням [28].

За визначенням Е. Фромма, креативність – це здатність знаходити рішення в нестандартній ситуації, а також це спрямованість на нове й уміння глибоко усвідомлювати власний досвід [29].

Метою діяльності Центру є:

- створення сприятливих умов для розвитку особистості і творчої самореалізації студентства;
- забезпечення реалізації молодіжної політики, потреб молоді, молодіжних та громадських організацій міста Полтава в інформаційній, методичній та організаційній підтримці;
- організації змістовного дозвілля, освітніх та культурологічних заходів;
- підвищення моральної чистоти і духовного багатства молоді;
- виховання духовності та фізичної досконалості, моральної, художньо-естетичної, трудової, екологічної культури студентів;
- зростання у студентській молоді соціальної активності та відповідальності за доручену справу.

Механізм центру діє таким чином, що маючи якісь ініціативи з приводу проведення якогось проекту в місті Полтава, але не маючи коштів, щодо його

впровадження, можна звернутися до Центру "КРЕАТИВ" з детальним викладенням своєї ідеї, тоді він почне займатися пошуком засобів втілення ідеї у життя.

Предметом діяльності Центру є:

- організація різних форм дозвіллевої роботи;
- методичне супроводження та організація цікавих програм, які мали б популярність серед студентської молоді;
- студенти мають можливість самі вносити пропозиції щодо напрямів діяльності Центру;
- розробка та опрацювання нових соціальних технологій для подальшого використання у роботі;
- поширення міжнародного досвіду роботи, здійснення міжнародного співробітництва.

Основними завданнями Центру є:

- пошук молоді з активною життєвою позицією, яка має креативні/неординарні ідеї, щодо організації дозвілля у місті Полтава;
- взаємодія з Полтавською обласною радою, виконкомом рад міст обласного значення, органами освіти, культури, охорони здоров'я;
- організація відпочинку та дозвілля молоді;
- організація та втілення в життя запропонованих ідей молодим поколінням міста Полтава, за допомогою залучення до співпраці молодіжних колективів студентської самодіяльності, як приклад, співпраця з командою Drive of life, яка існує в віртуальному режимі та спеціалізується на різнопланових заходах із залученням хлопців та дівчат до активного та цікавого проведення часу. Про заходи, які вони проводять заздалегідь афішується в Інтернет ресурсах на їхньому сайті або ж в офіційній групі в соціальних мережах Інтернет. По закінченню своєї роботи команда надає повні звіти про виконану роботу, ілюструючи їх фотографіями, відгуками учасників, організаторів та спонсорів. Спектр запропонованих ними заходів включають в себе благодійні проекти, фото проекти та ін. [30].

- розробка цікавих програм, проектів, різноманітних культурних заходів (вечорів відпочинку, конкурсів, фестивалів, КВК, концертів, реліті-шоу, курсів, тренінгів, організація власних проектів по типу "Україна має талант", Х-Фактор та ін.), які б зацікавлювали студентів;

- створення шкіл з різних тематик, залежно від уподобань студента;

- створення оптимальних умов для індивідуального розвитку творчих здібностей;

- відновлення духовних і фізичних сил на основі вивчення культурних запитів та інтересів молодого покоління;

- залучення та підтримка обдарованої молоді до участі в розроблених програмах та до діяльності творчих колективів;

- проведення флеш-мобів у місті Полтава на різні тематики не тільки на місцевому рівні, але й на обласному та регіональному;

- залучення до співпраці колективи та творчі команди (гуртки), які розвивали б таланти студентів;

- створення різних студентських аматорських колективів, гуртків, клубів за інтересами;

- створення та проведення власних свят із залучення молоді;

- пошук спонсорів.

Таким чином, створення молодіжного центру дозвілля "КРЕАТИВ" буде сприяти:

- підвищенню культурно-творчого рівня студентської молоді університетів міста Полтава;

- розвитку різноманітних здібностей та виявлення таланту студентства;

- зростанню продуктивності праці;

- збагаченню духовного життя;

- гармонійному розвитку особистості студента;

- формуванню у студентської молоді сучасного світогляду, моральних якостей;

- розвитку творчих здібностей і навичок самореалізації особистості;

– стимулюванню у молоді прагнення до здорового способу життя.

3.2. Структура, особливості та напрямки діяльності закладу

В основу організації молодіжного центру дозвілля "КРЕАТИВ" покладено два принципи: колективного самоврядування та індивідуального членства. Молоде покоління бере участь у створенні центру дозвілля, а потім бере участь у його роботі на основі широкої самостійності та індивідуального членства.

Відбір молоді відбувається за допомогою студентського самоврядування, яке доносить інформацію до студентів через мережу Інтернет, соціальні ресурси, місцеве телебачення тощо

Планується, що Центр працюватиме за такими напрями діяльності:

1. Інформаційно-консультативний – надання інформаційних послуг з: науково-дослідної роботи; питань працевлаштування; написання молодіжних проєктів та програм; правових питань.

2. Пізнавально-розважальний: організація власних проєктів, реаліті-шоу по типу "Україна має талант", "Х-Фактор", "Майданс" та ін.; проведення конкурсів із розвитку вуличного мистецтва, а саме графіті – це малюки, що наносяться аерозольними фарбами на певні елементи міського пейзажу; розробка цікавих програм, різноманітних культурних заходів, вечорів відпочинку, конкурсів, фестивалів, концертів, які б зацікавлювали студентів; проведення екскурсій з командою In-Green [31]; проведення флеш-мобів; організація симпозіумів з ленд-арту;

Ленд-арт (від англ. land – земля, та англ. art – мистецтво) – художня діяльність, об'єктом якої є реальний пейзаж, фрагмент природного середовища. Діяльність такого типу є інтеграцією в пейзаж, перетворенням його фрагменту, або використанням натуральних процесів (ерозії, атмосферних чинників) для створення художнього об'єкта [32].

3.Інтелектуально-розвиваючий: клуб КВК; дебатний клуб; школа молодого вченого; школа комп'ютерної графіки.

4. Спортивно-оздоровчий: фітнес клуб; школа фігурного катання; школа практики та навчання гри у гольф; школа верхової їзди; спортивна школа навчання та занять з паркуру та акробатики; проведення спортивних ігр на вулицях (футбол, баскетбол); танцювальний колектив "Street show" – вуличні танці (хіп-хоп, джаз-фанк, стріт-шоу); студія спортивно-бального танцю; підготовка весільного танцю для молодят (вальс, полька).

5. Культурно-освітній: школи: школа "Успішного бізнесмена"; школа моделей; школа розвитку декоративного мистецтва, а саме: проведення виставок-ярмарків, де була б представлена продукція власного виготовлення; надання відповідних послуг, які в себе включають: виготовлення виробів ручної роботи із полімерної глини; вишивку весільних рушників, серветок; вишивку на замовлення з можливістю заробітку для молоді; центр "Акторської майстерності"; запрошенням провідних фахівців або викладачів із різних вузів міста на підставі сумісництва, які могли б проводити курси, тренінги, громадські заходи із можливістю навчання студентів та по закінченню відповідного курсу могли видавати посвідчення додаткової професії, такої як: екскурсовод, організатор святкових вечорів та ін.; показ презентацій, з приводу працевлаштування в Полтаві, із запрошенням роботодавців, які б надавали вільні вакансії не працевлаштованій молоді. (Структура напрямів діяльності подана в Додатку Б).

Однією з ознак ефективного функціонування центру є його управлінська структура, яка координує діяльність працівників та забезпечує єдність їх дій в досягненні цілей, вона знаходиться на наступній сторінці.

Характеристика управлінської структури Центру:

Інформаційно-консультаційний відділ – збір інформації від молоді та надання консультацій з приводу функціонування центру.

Культурно-масовий відділ – організація та забезпечення функціонування аматорських творчих колективів центру, реклама центру в мережі Інтернет.

Концертно-продюсерський відділ – написання сценаріїв та постановка програм, розробка нових проектів та їх організація.

Бухгалтерський відділ – ведення звітів про виконану роботу, складання кошторису по витратам Центру, нарахування та видача заплати найманим працівникам.

Матеріально-технічний відділ – забезпечення технікою та відповідним потрібним оснащенням приміщень для проведення запланованих заходів (а саме: відео зйомка, ремонт обладнання) Структура подається у додатку В.

Напрями творчої діяльності можуть коригуватися молоддю в залежності від їх уподобань.

До діяльності центру повинно залучатися студентське самоврядування різних вузів. Центр може бути розташований у центрі міста за рахунок фінансування Полтавської обласної ради.

Проекти повинні бути доступними та абсолютно безкоштовними для активної молоді, вони мають фінансуватися за рахунок коштів місцевого бюджету, добровільних внесків державних і громадських організацій, окремих осіб, благодійних внесків спонсорів, з інших джерел, які не заборонені чинним законодавством.

Після підрахунку витрат, які підуть на утримання центру з урахуванням заробітних плат найманим працівникам та інших витрат, орієнтовний бюджет утримання обласного Центру становить 250000 грн.

Отже, на нашу думку, обласний молодіжний центр дозвілля "КРЕАТИВ" сприятиме культурному та духовному розвитку сучасної молоді.

3.3. Проект Положення про обласний молодіжний Центр дозвілля "КРЕАТИВ"

1. Загальні положення

1.1. Комунальна установа Полтавської обласної ради "Полтавський обласний молодіжний Центр дозвілля "КРЕАТИВ"" (далі – Центр) – це спеціальний заклад, який бере участь у реалізації державної молодіжної політики. Заснований на комунальній власності, що належить до спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст області, управління якою здійснює Полтавська обласна рада, надалі "Власник", через уповноважений нею орган – управління майном обласної ради та знаходиться у галузевому підпорядкуванні управління у справах сім'ї, дітей і молоді Полтавської обласної державної адміністрації, надалі "Управління".

1.2. Центр є неприбутковою організацією. Центр у своїй роботі підзвітний управлінню Полтавській обласній раді, яка здійснює контроль над його діяльністю.

У своїй діяльності Центр керується Конституцією України, Законами України: "Про місцеве самоврядування в Україні", "Про молодіжні та дитячі громадські організації", актами Президента України та Кабінету Міністрів України, положенням: "Положення про студентське самоврядування", наказами Міністерства України у справах сім'ї, дітей та молоді, розпорядженнями голови обласної ради, рішеннями обласної ради.

Центр є юридичною особою, має самостійний баланс, рахунки в органах Державного казначейства України, штампи, бланки зі своїм найменуванням, власну символіку, печатку із зображенням Державного Герба України, ідентифікаційний номер.

2. Предмет, мета та завдання діяльності центру

Предметом діяльності Центру є:

2.3.1. Організація різних форм дозвіллевой роботи.

2.3.2. Методичне супроводження та організація цікавих програм, які мали б популярність серед студентської молоді.

2.3.3. Студенти мають можливість самі вносити пропозиції щодо напрямів діяльності Центру.

2.3.4. Розробка та опрацювання нових соціальних технологій для подальшого використання у роботі.

2.3.5. Поширення міжнародного досвіду роботи, здійснення міжнародного співробітництва.

Метою діяльності Центру:

2.1.1. Створення сприятливих умов для розвитку особистості і творчої самореалізації студентства.

2.1.2. Забезпечення реалізації молодіжної політики, потреб молоді, молодіжних та громадських організацій міста Полтава в інформаційній, методичній та організаційній підтримці.

2.1.3. Організації змістовного дозвілля, освітніх та культурологічних заходів.

2.1.4. Підвищення моральної чистоти і духовного багатства молоді.

2.1.5. Виховання духовності та фізичної досконалості, моральної, художньо-естетичної, трудової, екологічної культури студентів.

2.1.6. Зростання у студентській молоді соціальної активності та відповідальності за доручену справу.

Центр є установою цілорічного функціонування.

Основними завданнями Центру є:

2.4.1. Пошук молоді з активною життєвою позицією, яка має креативні/неординарні ідеї, щодо організації дозвілля у місті Полтава.

2.4.2. Взаємодія з Полтавською обласною радою, виконкомом рад міст обласного значення, органами освіти, культури, охорони здоров'я.

2.4.3. Організація відпочинку та дозвілля молоді.

2.4.4. Організація та втілення в життя запропонованих ідей молодим поколінням міста Полтава, за допомогою залучення до співпраці молодіжних колективів студентської самодіяльності, як приклад, співпраця з командою Drive of life.

2.4.5. Розробка цікавих програм, проектів, різноманітних культурних заходів (вечорів відпочинку, конкурсів, фестивалів, КВК, концертів, реліті-шоу, курсів, тренінгів, організація власних проектів по типу "Україна має талант", Х-Фактор та ін.), які б зацікавлювали студентів.

3. Права та обов'язки Центру

З метою забезпечення виконання покладених завдань центр має право:

3.1.1. Залучати до співпраці колективи та творчі команди (гуртки), які розвивали б таланти студентів.

3.1.2. Створювати різні студентсько-аматорські колективи, гуртки, клуби за інтересами.

3.1.3. Займатися пошуком молоді з креативними ідеями.

3.1.4. Розробляти плани та програми щодо організації дозвілля молоді.

3.1.5. Залучати всю молодь до участі в розроблених програмах та до діяльності в творчих колективах.

3.1.6. Розробляти та проводити власні свята із залученням молоді до них.

3.1.7. Розробляти й затверджувати навчальні, тренінгові програми, вести в установленому порядку просвітницьку, науково-дослідну, краєзнавчу, інформаційну діяльність.

3.1.8. Створювати цільові тимчасові творчі колективи та залучати фахівців і експертів для здійснення запланованих заходів.

3.1.9. Організовувати та брати участь у проведенні місцевих, обласних, всеукраїнських, міжнародних конференцій, форумів, фестивалів, конкурсів, виставок-ярмарків тощо.

3.1.10. Укладати та розповсюджувати інформаційно-методичні матеріали, проводити тематичні соціологічні дослідження.

3.1.11. Проводити курси, тренінги, семінари, наради на різні тематики із залученням провідних спеціалістів, що сприяють розвитку змістовного дозвілля молоді.

3.1.12. Вести роботу з реклами діяльності Центру.

3.1.13. Проводити анкетування та соціальні опитування студентів з метою залучення якомога більшої кількості молоді до художньо-творчих колективів Центру.

3.1.14. Залучення молоді до співпраці з Центром через мережу Інтернет, соціальні ресурси, місцеве телебачення, виготовлення та розповсюдження рекламно-поліграфічної продукції з корисною інформацією про нього (афіші, оголошення, запрошення).

3.1.15. Щотижневе надання інформації у вигляді звіту виконаної роботи щодо діяльності Центру до міських, обласних та всеукраїнських ЗМІ.

Центр зобов'язаний:

3.2.1. Займається пошуком молоді з креативними ідеями.

3.2.2. Розробляє плани та програми щодо організації дозвілля молоді.

3.2.3. Залучає обдаровану молоді до участі в розроблених програмах та до діяльності в творчих колективах.

3.2.4. Залучає до співпраці колективи та творчі команди (гуртки), які розвивали б таланти студентів.

3.2.5. Створює різні студентсько-аматорські колективи, гуртки, курси, клуби за інтересами, в яких студенти мають можливість самі обирати напрями, які їх цікавлять. (це може бути: створення шкіл, проведення курсів, тренінгів на різні тематики, організація виставок-ярмарків, створення вокальних та танцювальних гуртків)

3.2.6. Розробляє та проводить власні свята із залученням молоді до них.

4. Керівництво та склад Центру

Центр діє на основі статуту, затвердженого вищим органом, а управління здійснює директор на основі єдиноначальності. Директор призначається і звільняється з посади вищим органом, він організовує всю роботу центру і несе відповідальність за його діяльність.

Директор згідно з покладеними на нього завданнями:

4.3.1. Здійснює керівництво щодо діяльності Центру, організовує його роботу, персонально відповідає за виконання покладених на Центр завдань, дотримання законності прийнятих рішень.

4.3.2. Представляє Центр у державних органах, інших організаціях, установах, під час розгляду і вирішення питань, що входять до компетенції Центру.

4.3.3. Здійснює інші повноваження, передбачені законодавством України.

4.3.4. Організовує складання штатного розпису, кошторису на календарний рік і подає їх на затвердження та погодження.

4.3.5. Розпоряджається коштами в межах затвердженого кошторису.

4.3.6. Розробляє план щодо розширення Центру за іншими напрямками творчої діяльності, прогнозує їх діяльність.

Витрати на утримання та розвиток Центру здійснюються відповідно до кошторису, який затверджується Головою Полтавської обласної ради за погодженням із заступником голови обласної ради.

Заробітна плата:

4.5.1 Оплата праці та матеріальне стимулювання працівників центру здійснюються відповідно до чинного законодавства в межах визначеного фонду оплати праці.

Структура та штатна чисельність:

4.6.1. Центр очолює директор, який призначається на посаду, або ж сам засновник.

4.6.2. Прийом та звільнення працівників центру здійснюються директором центру в установленому законодавством порядку.

5. Джерела фінансування Центру

Матеріально-технічна база Центру забезпечується Полтавською обласною радою або з власної ініціативи може являтися власністю засновників.

Джерелами фінансування центру є:

5.2.1. Кошти місцевого бюджету.

5.2.2. Добровільні внески державних і громадських організацій, окремих осіб.

5.2.3. Благодійні внески спонсорів.

5.2.4. Інші джерела, які не заборонені чинним законодавством.

6. Припинення діяльності Центру

6.1.1. Ліквідація або припинення (злиття, приєднання, поділ, перетворення) Центру проводиться у порядку, передбаченому законодавством України.

6.1.2. За власною ініціативою засновника.

Все інше, що не передбачено в цьому положенні або потребує змін, може бути скореговане в разі необхідності та регулюється чинним законодавством України.

ВИСНОВКИ

Дозвілля, як з'ясувалось нами під час проведеного соціологічного дослідження, є для студентів однією із головних проблем, до вирішення якої повинні активно долучитись місцеве та студентське самоврядування.

Після проведеного нами соціологічного опитування ми виявили, що значна кількість студентів вважає актуальною проблемою в наш час – працевлаштування, тому, що звичайному випускнику вузу досить важко працевлаштуватися, особливо, якщо в нього немає досвіду роботи, і який так потрібен усім роботодавцям. Наступний показник свідчить про те, що на друге місце, за важливістю, студенти віднесли проблему можливості придбання доступного житла для молоді, що тісно переплітається із першою проблемою та свідчить про відсутність фінансування влади у вигідні економічні проекти для побудови житла, в основному воно є або досить дорогим, або якщо і дешевим то зазвичай воно знаходиться у досить занедбаному стані та без нормальних умов для проживання.

На сьогодні, на жаль, студентське самоврядування не вирішує проблем студентів, воно існує ніби само по собі і як стверджують самі опитані, що воно є зовсім відірваним від студентів. Студентське самоврядування вирішує всілякі свої питання, утверджуючись тим самим як лідери та з метою отримання для себе якихось привілеїв. Тому, зважаючи на таку ситуацію, необхідно:

– запровадити інноваційні підходи щодо підтримки молодіжних ініціатив державними структурами та органами місцевого самоврядування;

– здійснювати відповідними державними органами контроль за використанням коштів та процесом їх розподілу під час конкурсів, а також наданням організаціям фінансової незалежності і звільнення їх від сплати податків;

- впровадження молодіжних дорадчих і консультативних структур при органах державної влади і місцевого самоврядування та надання можливості реального, а не фіктивного впливу;

- створити інформаційно-просвітницькі гранти та програм, щоб молодіжні громадські організації мали змогу інформувати громадськість щодо своїх заходів, функцій та діяльності;

- розробити реальний механізм делегування державою повноважень молодіжним громадським організаціям для можливості вирішення питань щодо молодіжних проблем.

Для поліпшення стану організації змістовного дозвілля молоді та вирішення проблем сучасної молоді, на думку автора, необхідно:

- створити Полтавський обласний центр дозвілля "КРЕАТИВ", який буде сприяти розвитку особистості, виховуючи та розставляючи правильні пріоритети серед студентської молоді у місті;

- задіяти студентське самоврядування до співпраці з місцевим для подальшого розвитку та підтримки молодіжної політики в місті Полтава;

- налагодити систему функціонування студентського самоврядування, як одну з прогресивних ланок суспільства;

- об'єднати студентське самоврядування всіх вузів міста для більш ефективної співпраці;

- обласній раді звертати увагу не тільки на покращення благоустрою, але й на налагодження роботи студентського самоврядування;

проводити активну політику серед роботодавців, заохочуючи та залучаючи їх до співпраці із студентським самоврядуванням з метою надання потім вільних робочих місць молодим спеціалістам після закінчення ВНЗ.

Отже, після проведеного аналізу розвитку дозвілля у країнах Європи, що засвідчив про те, що тут створена багатогранна система організації активного відпочинку для молоді, тоді як в Україні цьому питанню приділяється не досить належна увага, а саме організація змістовного відпочинку молоді відзначається одноманітністю форм роботи та проведених заходів.

ДОДАТКИ

Додаток А

Анкета

Шановний респонденте!!!

Ми вивчаємо проблеми та особливості проведення вільного часу молоддю.

Просимо Вас взяти участь в нашому анкетуванні, та відповісти на запропоновані питання. На кожне питання є декілька варіантів відповідей.

Відповідь повинна бути одна, у разі Вашої згоди з конкретним варіантом відповіді зробіть відповідну позначку, у квадратику, поряд з даним варіантом.

1. Які проблеми, на Вашу думку, зараз існують у студентської молоді?

- проблема навчання
- змістовного дозвілля
- працевлаштування
- житлово-побутові
- Ваш варіант відповіді _____

2. Яким чином ви проводите своє дозвілля?

- читаю художню літературу
- спілкуюсь в соціальних мережах Інтернет
- займаюся науковою діяльністю
- відвідую дискотеки в нічних клубах
- просто гуляю вулицями рідного міста
- ходжу в кінотеатри, на концерти
- дивлюсь фільми вдома на комп'ютері чи по телевізору
- Ваш варіант відповіді _____

3. Як Ви вважаєте, чи можуть вирішити проблеми студентської молоді органи влади та місцевого самоврядування? Відповідь обґрунтуйте.

- так, можуть (поясніть, як саме) _____
- ні (поясніть, чому саме) _____
- важко відповісти

4. Скільки часу Ви проводите в соціальних мережах Інтернет?

- Не більше 1 години на день
- Від 1-3 годин на день
- Від 5 годин і більше
- Постійно – 24 години на добу
- Не маю на це вільного часу
- Не цікавлюсь цим взагалі
- Ваш варіант відповіді _____

5. У якому із запропонованих видів діяльності Ви б хотіли взяти участь?

- наукова діяльність (написання наукових статей, участь у конференціях)
- участь у громадському житті суспільства
- участь у різних молодіжних проектах
- участь в інтелектуальних конкурсах із грошовою винагородою
- відвідування гуртків, клубів за інтересами
- мене ніщо не цікавить
- Ваш варіант відповіді _____

6. Чи підтримуєте Ви ідею створення Полтавського обласного молодіжного Центру дозвілля "КРЕАТИВ" у нашому місті, де можна було б реалізувати здібності та вподобання студентів?

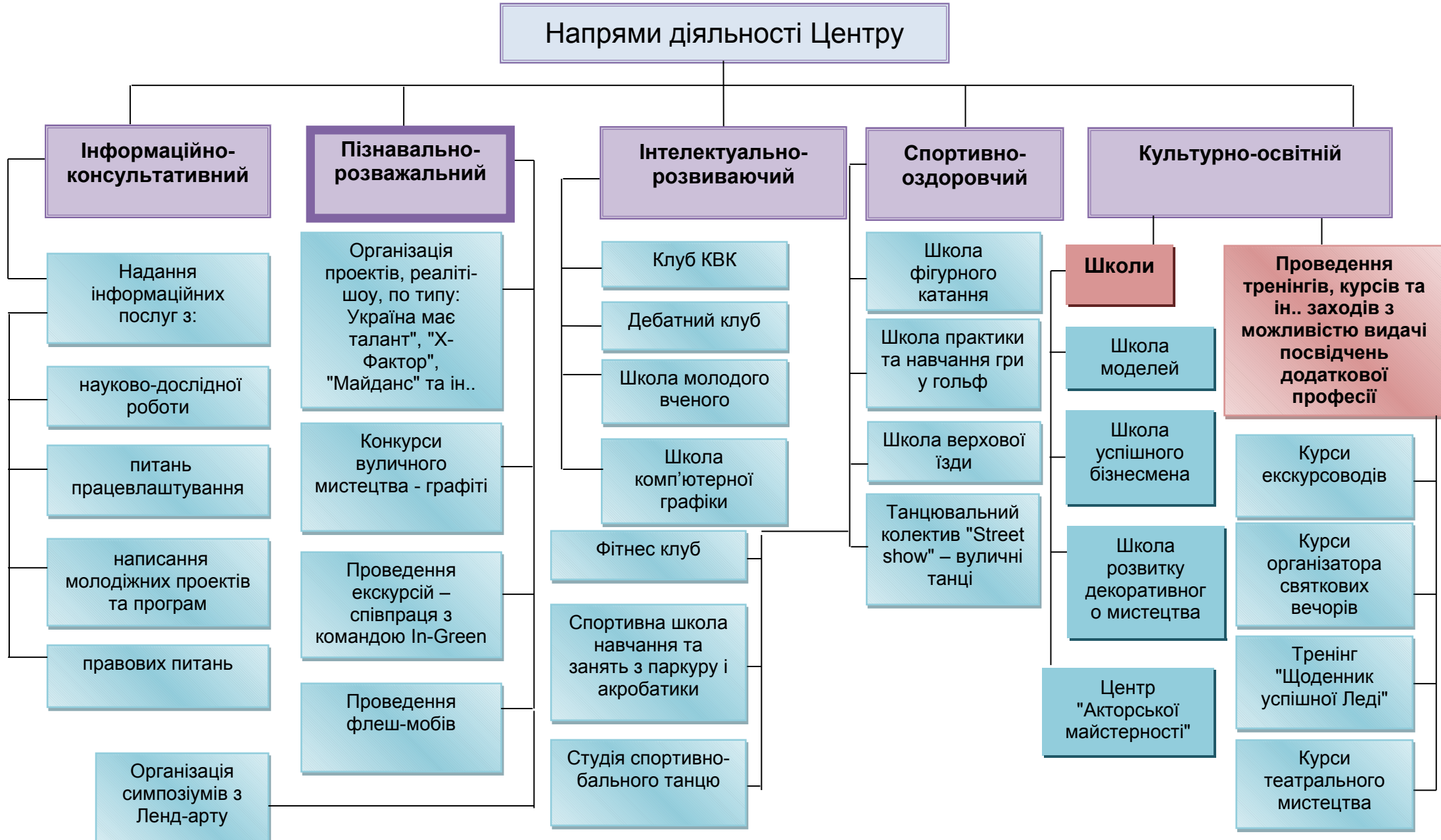
- Так
- Ні
- Мені байдуже
- Ваш варіант відповіді _____

7. Ваші пропозиції та побажання щодо напрямів діяльності цього центру: _____

Дякуємо за участь в опитуванні!

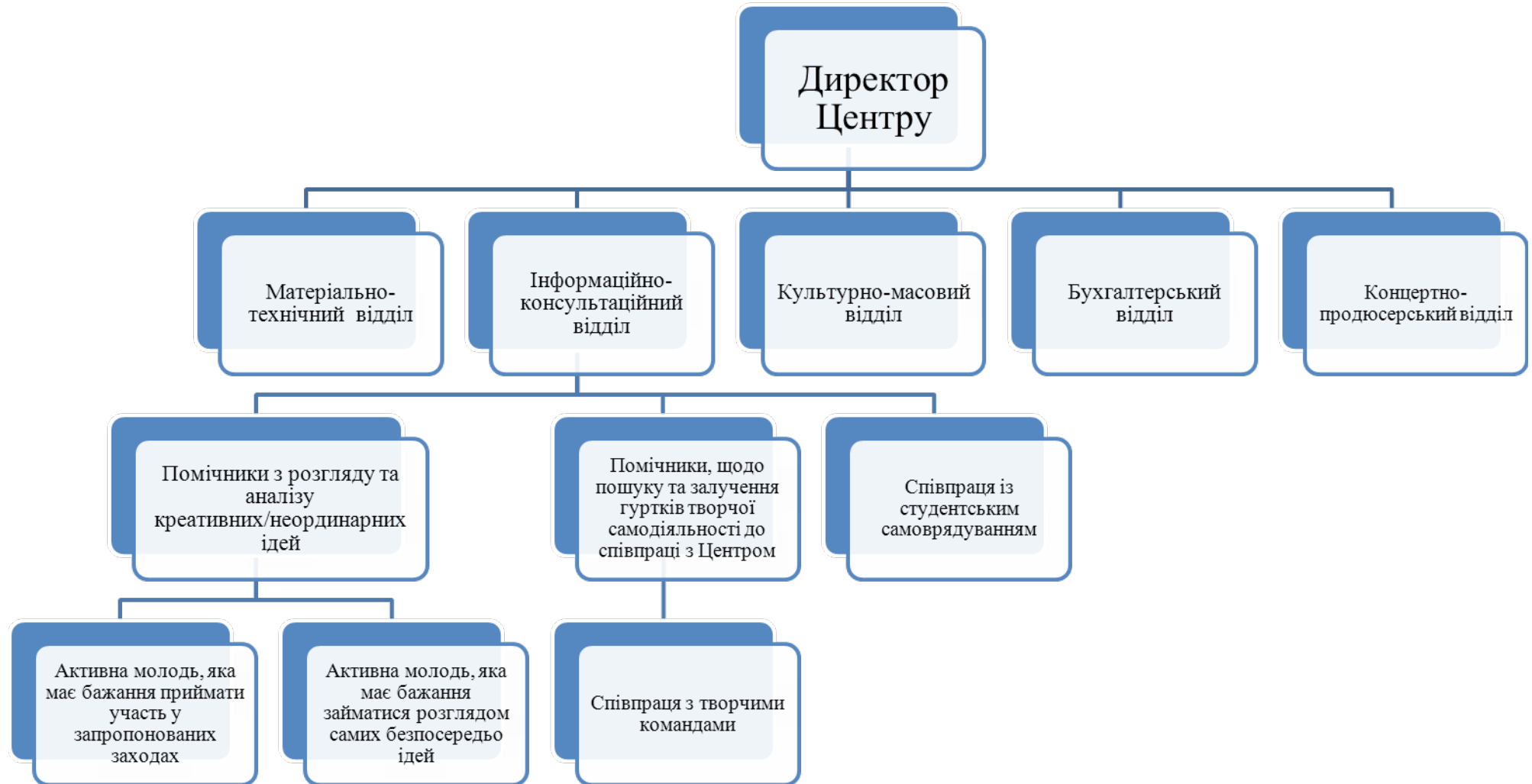
Додаток Б

Структура напрямів діяльності обласного молодіжного Центру дозвілля "КРЕАТИВ"

Додаток В

Управлінська структура Полтавського обласного молодіжного Центру дозвілля "КРЕАТИВ" у місті Полтава

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

¹. Оксфордський словник англійської мови. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://oxforddictionaries.com/definition/english/leisure?q=leisure>

². Тлумачний словник української мови. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sum.in.ua/s/dozvillja>

³. Визначення активного відпочинку / інформація із Вікіпедії. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Активний_відпочинок

⁴. Бочелюк В.Й., Бочелюк В.В. Дозвіллезнавство. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 208 с.

⁵. Дніпропетровська обласна організація профспілки працівників освіти і науки України. – Офіційна сторінка. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ponu.dp.ua/announcements/113-13102011-open-leisure-center-for-children-and-youth.html>

⁶. Про роботу міського центру дозвілля молоді у місті Харкові. - Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://kkzu.org.ua/?page_id=2

⁷. Організація вільного часу школярів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://softacademy.lnpu.edu.ua/Programs/Organizacia_vilnogo_chasu/index.html

⁸. Austrian Nation Union of Students. Австрійський національний Союз студентів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oeh.ac.at/#/en/organisation/>

⁹. Офіційний сайт Київської районної в м. Полтаві ради. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kr-pl.gov.ua/rest/>

¹⁰. Полтавський міський будинок культури – Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mbk-poltava.org.ua/>

¹¹. Полтавський сайт новин. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.poltava-photo.com/board/67-1-0-524>

¹². Офіційна сторінка закладу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nenc.gov.ua/747.html>

¹³. Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка – офіційний сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pntu.edu.ua/vuhov/>

¹⁴. Розпорядження міського голови «Про план організації культурно-мистецьких та розважальних заходів». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://govuadocs.com.ua/docs/index-21049183-1.html>

¹⁵. Алексеев В.М. Проблеми самодостатності територіальних громад. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.univer.km.ua/visnyk/1366.pdf>

¹⁶. Камінська Н. В. Місцеве самоврядування. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15290527/pravo/istoriya_rozvitku_mistsevogo_samovryaduvannya_ukrayini#527

¹⁷. Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>

¹⁸. Молодіжний рух та студентське самоврядування: регіональний зріз. — К.: «Молодіжна Альтернатива», 2007. — 80 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ya.org.ua/old/brochure/2007/07.pdf>

¹⁹. Бень О.Т. Етапи інституціоналізаційних процесів у молодіжних громадських організаціях /О.Т. Бень // Український соціум. – 2007. – №2 (19). – С. 129-138

²⁰. Закон України "Про молодіжні та дитячі громадські організації" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/281-14>

²¹. Закон України "Про молодіжні та дитячі громадські організації" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/281-14>

²². Наврузов Ю. Категорія "грумада" в сучасному лексиконі місцевого самоврядування // Збірник наукових праць УАДУ. – 2000. – Вип. 1. – С. 272-

²³.Кулеба О. Молодіжні громадські організації: різновиди, суспільні функції та проблеми активізації їх діяльності // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/13459/1/9_45-50_Vyp_24_Nac-idea.pdf

²⁴.Кін О.М. Передумови розвитку ідей студентського самоврядування в історії вітчизняної освіти. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Vsntu/pedag/2011_124/2011_124/124_37.pdf

²⁵.Визначення студентського самоврядування / інформація із Вікіпедії. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Студентське_самоврядування

²⁶.Закон України "Про вищу освіту". [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2984-14/page2>

²⁷. Офіційний сайт Полтавської державної аграрної академії. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pdaa.edu.ua/content/студентське-самоврядування-0>

²⁸.Визначення креативу у Вікіпедії[Електронний ресурс] – <http://uk.wikipedia.org/wiki/Креатив>

²⁹.Вельдбрехт Е.Е. Діагностикатворческих способностей / Е.Е. Вельдбрехт. – Херсон: Вид-во ХДПУ, 2002. -11 с.

³⁰.Офіційний сайт команди Driveoflife. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dol-team.com/>

³¹.Інформація про співпрацю з командою. – Офіційний сайт.[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ingreen.in.ua/>

³².Визначення Ленд-арту у Вікіпедії. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Лендарт>